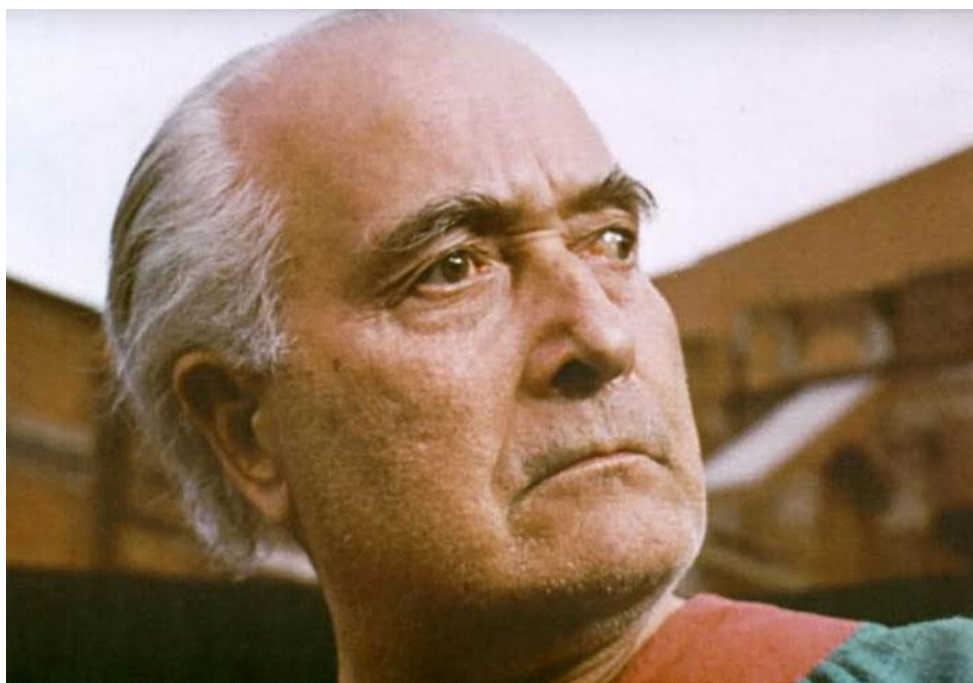
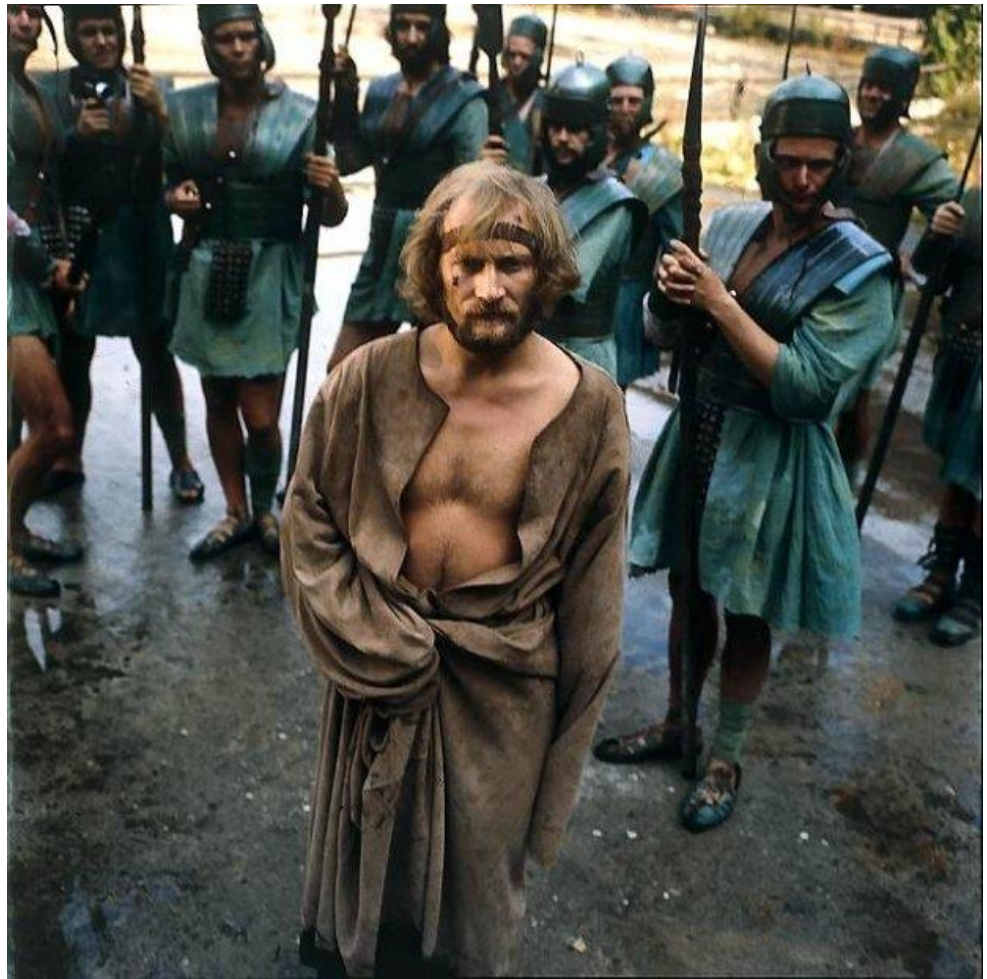

Ольга Орлова

«Майстер і Маргарита» в кіномистецтві

Перша екранізація роману М. Булгакова була створена в 1971 р., коли твір ще не набув великої популярності. *Анджей Вайда*, відомий польський режисер, екранізував лише біблійну частину роману. У назві фільму «Пілат та інші» А. Вайда підкреслив важливість проблеми влади як для автора роману – письменника М. Булгакова, так і для нього – творчої людини, котра жила в умовах тоталітаризму. «Пілатів гріх» режисер розклав на соціальну та етичну складові, порушивши проблему особистісної відповідальності за право вирішувати долі інших. На початку фільму А. Вайда зображує барана-зрадника, який веде стадо собі подібних на бійню. Це неприхований натяк на політику будь-якої імперської влади. Стадо живих баранів поступово перетворюється на гори кісток і м'яса, а поява Понтія Пілата на екрані стає закономірною – як символу насильства, що тримається виключно на рабській покорі.

Кадри з кінофільму «Пілат та інші» (режисер А. Вайда, Німеччина, 1971)

Фільм сербського режисера **Олександр Петровича**, створений разом із італійськими кінематографістами, з'явився у прокаті 1972 р. Головним героєм фільму режисер зробив самого М. Булгакова, додавши до сюжету роману «Майстер і Маргарита» епізоди з «Театрального роману» та з біографії письменника, зокрема його стосунки з владою. П'єса про Пілата розігрується на сцені, а директор театру і ватажок письменників-критиків опиняються на дорозі Воланда та його почту. О. Петрович свідомо зруйнував усі стереотипи роману – від містичних перевтілень до щасливого фіналу. Але режисерські рішення все ж таки зберегли дух роману, принаймні жодна екранізація так глибоко не відтворила трагедію творчої особистості в країні, де «немає ані Бога, ані диявола», як це зробив О. Петрович.

Невипадково перші екранізації роману були створені в Польщі та Югославії – країнах так званого «соціалістичного табору», де катастрофічно

не вистачало свободи, як і в СРСР. Доля режисерів екранізацій – серба Олександра Петровича і поляка Анджея Вайди – була подібною на долю самого Михайла Булгакова, якого переслідували і цькували за «незручні» твори.

Кадр із кінофільму «Майстер і Маргарита» (режисер О. Петрович, Югославія, Італія, 1972). Маргарита – М. Фармер

Інші, більш пізні, екранізації культового роману М. Булгакова відзначалися майстерністю акторської гри. Так, у кіноверсії режисера **М. Войтишко** (Польща) яскраво засяяв талант актриси Анни Димни. Режисер **П. Брайєрс** зняв кінофільм «Випадок в Іудеї», в якому екранізував біблійні розділи роману, а головним розповідачем історії про Ієшуа зробив Воланда (Велика Британія, 1991). Це глибоко психологічна історія, але без соціальних узагальнень і філософського масштабу.

Кадр із кінофільму «Майстер і Маргарита» (режисер М. Войтишко, Польща, 1988). Маргарита – А. Димна

За екранізацію роману М. Булгакова бралися й російські режисери, які намагалися зберегти сюжетні лінії роману, до московських сцен вони додали ще більшої фантасмагорії, циркових трюків і карнавалу.

Завдання

Створіть власну версію сценарію для кінофільму за мотивами роману «Майстер і Маргарита». Запропонуйте сучасних акторів для виконання головних ролей.